

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ετέθη από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) το κάτωθι ερώτημα για τη σύνταξη νομικής γνωμοδότησης (αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. 2795/9-11-2021):

«Εάν η Δ.Ε.Υ.Α. υπέχει υποχρέωση καταβολής ετήσιας εισφοράς του άρθρου 3 παρ. 1 εδ. δ' ν. 1726/1944 υπέρ e-ΕΦΚΑ (τ. ΤΠΔΚΥ) δεδομένου ότι από τους 137 εργαζομένους που απασχολεί, μόνο δύο (2) εργαζόμενοι της έχουν εισφορές δημοσίου».

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Νομοθετικό πλαίσιο – Ερμηνεία

Σύμφωνα με το **άρθρο 3 παρ. 1 και 3 ν. 1726/1944** «Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των περί του Ταμείου Ασφαλίσεως Δημοτικών και Κοινοτικών υπαλλήλων ισχυουσών διατάξεων» στο **άρθρο 3** «Πόροι του Ταμείου» ορίστηκε ότι « Πόροι του Ταμείου είναι: α) Εισφορά των ησφαλισμένων, οριζόμενη εκάστοτε δι' αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, εγκρινόμενης υπό του Υπουργού των Εσωτερικών... Η εισφορά αυτή ορίζεται εις ποσοστόν επί του μισθού. Ως μισθός νοείται ο εκάστοτε βασικός μισθός ενεργείας του ησφαλισμένου μετά του επιδόματος λόγω παραμονής εν τω αυτώ βαθμώ της προσαυξήσεως λόγω παραμονής εν τω αυτώ βαθμώ της προσαυξήσεως λόγω παραμονής υπηρεσίας και του επιδόματος ακριβείας βίου... 3. Η υπέρ του Ταμείου υποχρεωτική ετήσια εισφορά των Δήμων καταβάλλεται υπό του Υπουργείου των Εσωτερικών, εφ'άπαξ η τμηματικώς είτε εκ των εισπράξεων εκ του πρόσθετου

δημοτικού φόρου, επί των εκ της αλλοδαπής εισαγομένων εμπορευμάτων, είτε εκ της κατά τον Νόμ.2125 κρατικής επιχορηγήσεως είτε εκ του κοινού κεφαλαίου ενισχύσεως Δήμων και Κοινοτήτων, κατά τα δι' αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών οριζόμενα...».

Σύμφωνα με το **άρθρο 30 παρ. 1 ν. 2262/1952** «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Νόμου 1726/1951 " περί Κώδικος καταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων κλπ"» ότι «1. Εν τέλει της παρ. 1 του άρθρου 3 του Νόμου 1726/1944 " περί τροποποιήσεως και κωδικοποιήσεως των περί του Ταμείου Ασφαλίσεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ισχυουσών διατάξεων" προστίθεται το ακόλουθον εδάφιον: " Αι υπο των ανωτέρω β,γ, και δ περιπτώσεων προβλεπόμεναι κρατήσεις και εισφοραί αφορούν εις πάντας τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοικήσεως , το Προσωπικόν των οποίων υπάγεται εις την υποχρεωτικήν ασφάλισιν του Ταμείου".

Σύμφωνα με το άρθρο 100 του Ν.Δ. 4260/1962 αυξήθηκε το προβλεπόμενο ποσοστό υποχρεωτικής εισφοράς υπό της περιπτώσεως δ' της παραγρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 1726)1944 απο 1% εις 2%.

Επομένως με το άρθρο 3 παρ. 1 περ. δ' ν. 1726/44 θεσμοθετήθηκε η υποχρέωση καταβολής των Ο.Τ.Α. το προσωπικό των οποίων υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση του Ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ) να καταβάλλουν υπέρ του Ταμείου ετήσια υποχρεωτική εισφορά 2% επί των πραγματοποιηθέντων την προηγούμενη χρήση τακτικών εσόδων τους. Από την εισφορά αυτή εξαιρούνται τα ιδρύματα που επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ακολούθως, κατ' **άρθρ. 1 ν. 1069/1980**, ιδρυτικού των Δ.Ε.Υ.Α. νόμου, ορίζεται ότι «1. Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) **αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου** της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114) έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες ειδικές διατάξεις του παρόντος, του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του ν. 3852/2010 (Α' 87)».

Η νομική φύση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) έχει απασχολήσει επί πολλού τη νομολογία αλλά και τον νομοθέτη κατά τη θέσπιση διατάξεων. Το πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι κατ' άρθρ. 1 ν. 1069/1980 που διέπει τη σύσταση και τη λειτουργία αυτών, συστήνονται ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114) με κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα οι οποίες ασκούν, κατά παραχώρηση, ζωτικής σημασίας δημόσιες υπηρεσίες, συνδεδεμένες, κατ' αρχήν, με τη λειτουργία των δικτύων και την παροχή υπηρεσιών υδρεύσεως και αποχετεύσεως, όμως κατά τα λοιπά, ιδρύονται και λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα και *διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας*, αποτελούν, κατά το μέρος αυτό, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ΟΛΣΤΕ 108/1991).

Την αμφισημία για τη νομική φύση των Δ.Ε.Υ.Α. επέλυσε ο Άρειος Πάγος με την αρ. 113/2017 απόφαση του, η οποία έκτοτε αποτελεί πάγια νομολογία (βλ. ΑΠ 829/2018, 1097/2018, 1210/2019).

Ειδικότερα, με την ως άνω απόφαση του Αρείου Πάγου, κρίθηκε ότι **οι Δ.Ε.Υ.Α., που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, διεπόμενα από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, διαθέτοντας ίδια διοίκηση, ανεξάρτητη ταμειακή υπηρεσία και ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων, με βάση τον οποίο γίνεται η οικονομική διαχείρισή τους, ίδια περιουσία και δικούς τους πόρους, ανεξάρτητη και αυτοτελή εσωτερική οργάνωση και λειτουργία με βάση κανονισμούς που συντάσσονται από τα όργανα διοίκησης αυτών, δεν υπάγονται στην κατηγορία των ΟΤΑ, ούτε στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, από τον οποίο αντιθέτως ρητά εξαιρούνται (ΑΠ 2063/2014, 15/2013, 1675/2010, 1584/2010), ούτε ελέγχονται από την Κεντρική Διοίκηση, κατά την έννοια των σχετικών ορισμών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών της Κοινότητας, στους οποίους παραπέμπουν και οι διατάξεις του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 και, ως εκ τούτου, δεν συντρέχει κανένα από τα δύο σωρευτικά τιθέμενα στις οικείες διατάξεις κριτήρια για την κατάταξή τους από την ΕΛΣΤΑΤ στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης και την ένταξή τους στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης.**

Περαιτέρω, στο άρθρο 10 ν. 1069/1980 καθορίζονται οι πόροι των Δ.Ε.Υ.Α. ως εξής: « 1. Πόροι της επιχείρησης είναι: α) το ειδικό τέλος που προβλέπεται από το άρθρο 11, β) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης, γ) η δαπάνη διακλάδωσης και σύνδεσης προς τον αγωγό ύδρευσης και αποχέτευσης, δ) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης, ε) το πάγιο τέλος για την κάλυψη μέρους του ελάχιστου κόστους λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 10 του ν. 4071/2012 (Α` 85), στ) το τέλος χρήσης υπονόμου, ζ) το τέλος χρήσης δικτύων αποχέτευσης - ομβρίων, η) η αξία του νερού που καταναλώνεται, θ) η εγγύηση χρήσης υδρομετρητή, ι) το τέλος αντικατάστασης υδρομετρητή, ια) η δαπάνη μετατόπισης αγωγών διακλάδωσης και συνδέσεων ύδρευσης ή αποχέτευσης υδρομετρητών ή άλλων συναφών εργασιών, ιβ) οι συνεισφορές τρίτων για την εκτέλεση κατά προτεραιότητα έργων, ιγ) χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για τη μελέτη και κατασκευή έργων αρμοδιότητας της Δ.Ε.Υ.Α., ιδ) τα έσοδα από την περιουσία της επιχείρησης ή το τίμημα από την εκποίησή της, ιε) δάνεια, κληρονομίες, δωρεές και λοιπές επιχορηγήσεις...».

Από τις ανωτέρω διατάξεις, εν συνδυασμό με την προρρηθείσα νομολογία, συνάγεται ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. έχουν οικονομική αυτοτέλεια, διαθέτοντας ίδια διοίκηση, ανεξάρτητη ταμειακή υπηρεσία και ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων, με βάση τον οποίο γίνεται η οικονομική διαχείρισή τους, ίδια περιουσία και δικούς τους πόρους, και δεν επιχορηγούνται από τον οικείο Δήμο.

II. Επί του ερωτήματος

Ενόψει των ανωτέρω, και δεδομένης της νομικής φύσης των Δ.Ε.Υ.Α. ως Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, που δεν υπάγονται στην κατηγορία των ΟΤΑ (βλ. ΑΠ 113/2017) δεν υπέχουν υποχρέωση καταβολής της ετήσιας εργοδοτικής εισφοράς του του άρθρου 3 παρ. 1 εδ. δ' ν. 1726/1944.

Αθήνα, 19-11-2021

Ο Νομικός Σύμβουλος της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.

Πάνος Ζυγούρης

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Panos Zygoris', written in a cursive style.